DE S. IVONE
PAVPERVM PATRONO
ORATIO
HABITA

AD EMINENTISSIMOS
S.R.E. CARDINALES

A HYACINTHO FRANC. PAVLINO ROMANO
Insignis Collegiatæ S. Mariæ in Vià Latà
Canonico, & Sem.Rom. Cle.

ROMAE, Typis Ignatij de Lazaris. MDCLXXVI.
SVPERIORVM PERMISSV.

BEATISSIMO PATRI
AC SANCTISSIMO DOMINO
CLEMENTI X.
PONT. MAX.

HYACINTHVS FRANCISCVS PAVLINVS F.

AIESTAS iſta, quàm Dei vicariam qui non videt, ſentit, qui videt mundus adorat, BEATISSIME PATER, adeò me à Tuo conſpectù non prohibet, vt prouocet ad acceſſum. Tanti eſt illam Clementià temperari. Diuina propè cum ſit, ſe præſtat humanam; non tamen ſine gloriæ ſœ-

nore; eò enim accedit propiùs ad Diuinam, quò humanior vult videri. Oratiunculam hanc à me nuper habitam Tibi sisto. Quandoquidem collatis in domum meam beneficijs effecisti, vt gratus esse non possim, id saltem hoc publico testimonio fateri me sine. Neque vereor, ne, Diuinitatis in morem, hunc qualemcumque animi conatum non probes. Laus est, conari quæ debeas, non tamen possis. Quæ Tibi meus debuerit Auunculus, quæ debeam ipse, non recensere satiùs existimo: pauca esse censentur quæ intrà numerum sunt. Aliquid dicat qui debet aliquid: qui debet omnia, vt dicat omnia, nihil dicit.

ORA-

ORATIO.

Sque adeò, calamitatibus insueti, miserias nostras vel amamus, vel odisse nescimus, Em. PP. vt ne ponere quidē illas didicerimus sine miseriâ; adeòque ipsa non rarò calamitatis abigendæ vota calamitas sint. Adestedum è foro, Iudicijsque quotquot Iudicem, perinde ac trutinam, vt æquus sit, esse vultis immotum. Quid vobis hac, cui vota omnia deuouetis, iniquius æquitate possit accidere? Vbi paria non sunt merita, iniquum est omnibus æquum esse. Quidquod, nisi Iustitiæ manù velit abire Iudicis Libra, alia pendat oportet, non se, alteràque propterea leuetur lance, sed alterà deprimatur? In tam rectà igitur iniquitate, Iudicis sita æquitas esse videtur. Hæc iure à me disputata fuisse, qui orbis terræ sedetis Iudices, excelsæ mentis suffragio decernetis, opinor, vbi in IVONE sanctissimo pauperum Patrono vobis ostendero Iudicem in alios æquum, iniquum in se, ideòq; in omnes æquissimum.

Gaudete iam fora: excultam humanà omni, diuinàque scientià, ipsà videlicet sapientià mentem ad vos defert IVO. Sapientià Iudice, non Iudex, sed Æquitas iudicabit. Licet ex diuinis oraculis vatem esse. Qui meditatus apud se sapientiam est, eius loquetur lingua iudicium. Et sanè IVONIS linguam Pindarus ad veritatis incudem fabricatam esse dixisset; neque enim, vt primarius apud Ægiptios Iudex, ve-

ritatem gestabat collo, sed ore: norat quippe, idem esse Iudicem, & arbitrum Veritatis. Hoc Iudice nemo damnatus est nisi reus: qui, damnante illo, reum se non esse putauit, enasit; nullo siquidem ille se pretio, nullius vi, nullius auctoritate passus est emi: quanquam venalis esse non poterat, qui pretium, non habebat. Nego iam Euripidi nusquam Paupertati Aram extare. IVO fidem fecit Architæ, qui dicebat, duo nomina esse, rem vnam, Iudicem, & Aram: an non enim, Aræ modo, omnibus patuit? Cui aures obstructæ? cui negata vox? cui non patens aditus? Sed qui aures, qui vocem, qui aditum posset ille negare, qui, Dei in morem, vt beneficus esset, vel cum videbatur nocere, quantum auri damnato deperibat tantum, numeratâ de suo pecuniâ, reponebat? Quàm æquus erat is Iudex, qui æquè fauebat vel absolueret, vel damnaret! Erraui: vt multùm præstaret absolui, plus præstabat ab IVONE damnari: Cui lis adiudicabatur, Iudicis suffragium habebat, qui damnabatur habebat, & animum Patris. Tribunalia, vestram fidem: hoc est causâ cadere? Quid agis, IVO? sontes capitali supplicio addicturus decretorium sumis calamum, non tamen stringis: ingemiscis, lacrymaris. Importuna isthæc misericordia Iudicem excutit, dum obtrudit Patrem. Sententiam lacrymis oblitterare non potes, quin grandem sanctitati Iuris, grandem tuo nomini notam inuras. In probos omnes iniquus est, qui vel vnius, cum debet, non vindicat improbitatem. Scelestos esse qui patitur, facit. Sed, video, cælum æmularis, quod vt suam, & improbis approbet æquitatem, non sine tonitru, hoc est non sine

ge-

gemitù parit fulmen. His lacrymis id tantum caues, ne deflenda scribas ipse ne deflere possit vel qui dolere debet ista, quæ scribis. Scribis tandem: sed, ne in rei corpus intrare tota mors possit, tot illi in tuo aperis ostia, quot pandis vulnera; nam in secretiorem ædium partem recipiens te, plus Patronus, quàm Iudex, parentas ante funus, & cruentà dilaceratione de te pœnas sumis, quòd de alijs cogaris illas exposcere. Aude iam, liuor impie, palam eloqui. Eo præcipuè nomine æquum omnibus IVONEM fuisse negabis, quòd in pauperes visus fuerit esse propensior? Sedenim hoc flexù se probat ensis Iustitiæ. Ex infelicitatis odio nimium addicti felicibus, æqui omnibus esse non possumus, nisi simus miseris quodammodo æquiores: quàm facilè enim est, vt iudicantis eò lances inclinent, quò fortunæ pondus impellit? Fateri itaque libet, atque iactare IVONEM non Iudicem tantùm præstitisse se miseris, sed Patronum. Nullæ illi tenebræ, nullæ latebræ subducere miseros potuerunt. Per vrbes, per vias, per fora, per domos, per ergastula iam non soló metù plena quærebat. Hos amplecti, hos fouere voce, ope, opibus, ac penè sanguine, dum horum consulit incolumitati non raró vitæ in discrimen adductus. Intelligebat videlicet vir sapientissimus mancam esse fortitudinem, quæ agere tantùm fortiter didicit. Inuenimus tandem felicitatem, quæ par esse possit omnibus calamitatibus non ferendis modò, sed & tollendis, IVONEM pauperum Iudicem, & Patronum. Quisquamne egere permissus? quisquam gemere? Quoties sua vendidit, vt aliena redimeret? Quoties vt inopiam pauperum

ve-

veluti tenebras, procul abigeret, more lampadis, sua sibi alimenta subduxit? Eius domum acerbæ tumulum fortunæ, eius manus horreum publicæ annonæ esse dixisses. Inuocet, licet, aridis campis amnem suum Ægyptus. sterili paupertati tantò Nilo melior est IVO, quantò promptior. Fœcunditatem iste nullis precibus, nullis lacrymis vendit. Vti Sol vmbras, sic ærumnas pellit IVO, dum videt. Grande moræ spatium beneficijs obiectum suis existimat, quantum ad accipiendum est satis, non ad rogandum: ignauæ siquidem liberalitatis esse censet, expectare preces. Quàm molestum, quàm onerosum, vt ait ille, & demisso vultù dicendum verbum est, Rogo, tàm iucundum erat miseris, tàm beatum quæ non rogauerant impetrasse. Summa liberalitatis hæc est, non habere vltrà, quod des. Qui habet aliquid, quod vltrà det, vt dederit plurima, plura non dedit: dedit omnia qui nihil habet. Summè itaque liberalis IVO, quod daret, sæpe nil habuit, nunquam tamen nil dedit. Vnde verò factum dicemus, vt omnia cum tribueret omnia semper haberet, copià largitionibus fœderatà? Quia nempe qui pauperum auget censum, non imminuit suum. Ne tibi metue, IVO, ab hac liberalitate pauperiem. Diuitiæ satis esse non possunt omnibus, nisi cum omnibus erogantur. Vna est omnia habendi ratio, efficere vt omnium sit, quod erat tuum: Tantum enim habes, quantum qui debent tibi. Parum est hoc: habes illos etiam, ac Deum, quem, qui commodat pauperi non fœneratorem habet tantummodo, sed etiam debitorem. Abite nunc laudes: virtutem consuetas etiam Heroum Sanctissimorum

me-

metas præterve&tam, nouò laudandi genere libet, accusatione laudare. Quid, tam æquus omnibus, vni es iniquus tibi? Qui omnes alis, tibine plures non raro dies omni prorsus alimento interdicas? Neque enim vacat hìc referre exiguâ te tantum Cerere, frigidàq. vitam ferè perpetuò tolerasse: quanquam id erat famem non pellere, sed nutrire. Omnium quies, quid durà humo, setarumque mucronibus ipsam tibi quietem exagitas? Incubantem oculis somnum nunc mergis lacrymis, nunc abigis saxo supposito capiti, nunc erudis ad studia rerum diuinarum incumbens Codici Diuinitatis oraculis consignato. Sic consecratæ pauperum causis, aut diuinis alloquijs vigiliæ puniendæ? Quid spectat altè infixa lateribus catena? quid aspera illa zona cæteris artubus inhorrescens? Hoc est esse Iudicem, an Lictorem? Pone manu flagella: cuius Iudicij est ad flagra petere Innocentiam? manus illas omnibus aureas vni tibi ferreas esse non decet. Tàm crebro verbere, tàm immani iam non humeros, sed vulnera ipsa proscindis. Quid tibi nil parcis, cum nihil habeas quod ignoscas? Nouimus te Cælo carum antequam visum fuisse. Paritura te mater, festinantibus superis aperire mortalibus quæ donabant, visa sibi per quietem est Gigantem eniti, vt intelligeremus quàm magnus futurus eras, vbi fuisses, qui magnus eras antequam esses. Nouimus Virginei florem pudoris nullis vnquam aut ætatis, aut prauorum cupidinum delibatum æstibus aruisse. Dà vitæ momentum aliquod, cuius angustias in omne genus hominum beneficijs non produxeris. Dà cuiuspiam non leuatas pià liberalitate miserias. Quid

in te tàm acriter punis? Num exceptum mortalibus epulis Numen immortale vix tegens maiestatem è peregrinà mendici specie tuos in oculos erumpere gestientem? num æuolantis in Cælum animi sequacem corporis grauitatem? num mentem plures quotidie horas, septem sæpius dies in contemplatione Diuinitatis immotam, cum eo tantùm nomine mortalis es habitus, quòd iterum cæpisti viuere? In Vrbesne exulem Religionem, morumque sanctissimam disciplinam longo tandem postliminio reuocatam? An obitos sacris excursionibus pagos, Solis instar, qui stare loco nescit, ne vnius regionis limitibus lumina, quæ mundo debet, includat? At iniquiùs, quàm par est, agimus cum IVONE, dum iniquum illum nimis in se fuisse contendimus, quòd tàm duriter se habuerit. Durus sit oportet in sese, qui totam seruare vult alijs lenitatem, ac semet exuat, qui Iudicem vult induere. Id, ingenio licet obstupido, acutissimè peruidistis Thebani, qui vt simulacrum absolutæ Iustitiæ proponeretis, Iudicum aliquem effingebatis, truncis manibus, vibratis in cælum oculis, ac toto corpore personatum. Quòd si in alios est æquus, qui est iniquus in sese, quid hac æquius esse possit iniquitate? Iudicem huiusmodi, vt hæc videri in se iniquum permittat, iniquum esse non sinit. Abnuitis? Ad rerum naturam salua prouocatio est. Dum epulare iam Numen populis adorandum attollit IVO, flamma de Coelo lapsa, regium semper omen, eius caput lambit leniter, & coronat. Ite nunc, & suam intrà sphæram lucem igni, Philosophi, denegate. Latè minax incendium ad IVONIS imperium repentè subsedit:

Hoc

Hoc vnum IVONI defuit, quominus ignis esse crederetur, ignes extinxit. Indociles exundantis fluminis gurgites aliò transituro viam facturi, in obsequiosa diuortia concesserunt. O miram Iudicis æquitatem, quæ & ipsam potuit vndarum frænare licentiam, sine lege, quia sine limite ferociter exultantem. In obsequium Virginis, cui parabatur ædes, ad IVONIS intuitum ingenti in Syluà, in trabes, & asseres cedere volentes arbores omnino tres, è singulis iam cæsis truncis, & truncos, & ramos, & folia raro repentè prodigio explicarunt. Cadauera complura (numero parco, nequis, vt opinione, sic vero etiam maiorem existimet) Cadauera, inquam, complura ad vitam, IVONI imperanti, ceù furtum aliquod reddidit mors: an vt dominum fateretur? Vnquamne sine publico populorum bono positæ olim ab ipso mortalitatis exuuiæ solemni ritù, pompàque circumferuntur? Diceres liberalitatem ab illo cineribus legatam suis, aut his certè vitam fuisse non animam, sed beneficentiam. An & hoc æqui Iudicis est, clementia ipsa, & summa imis æquantem mortem in officio continere? Sic est: Suo rerum vniuersitas suffragio declarat, nunquam in se æquiorem IVONEM esse potuisse, quàm cum visus fuit iniquus. Illi enim subdi cætera properant, qui per generosam vim se sibi subdidit victor, ac Deo. Quod igitur vnicè superest, IVONEM, hoc est Iudicem in alios æquum, iniquum in se, ideòque in omnes æquissimum adorate.

LAVS DEO.

Imprimatur;

Si videbitur Reuerendiss. Patri Mag. Sac. Pal. Apost.

Io. de Ang. Arch. Vrb. Vic.

Imprimatur,

Fr. Raymundus Capisuccus Ordinis Præd. Sacri Pal. Apost. Mag.

